

In deze editie

1. Liander helpt Haven Amsterdam bij het realiseren van walstroom
2. Gietijzersaneringsproject en de Noord/Zuidlijn
3. Partner aan het woord
4. Sanering energieaansluitingen
5. Slopen of verbouwen? Voorkom problemen

Waar kan ik terecht met vragen?

Liander Relatiemanagement
Telefoon: 026 844 28 12
E-mail: relatiemanagement@liander.nl
Bob Wouters: 06 29 58 75 41

Aanvragen of wijzigen van een aansluiting

• Aansluitingen t/m 3x80 Ampère (met uitzondering van 1x6 Ampère, OV aansluitingen): www.aansluitingen.nl

• Voor alle overige aansluitingen binnen het dekkingsgebied van Liander, kunt u een offerte aanvragen via onze online adviesmodule:

www.liander.nl/aansluiting

Nieuwsbrief opzeggen?

Afmelden nieuwsbrief:
ga naar www.liander.nl/afmeldennieuwsbrief

Heeft u suggesties voor verbeteringen van deze uitgave:

stuur dan een e-mail naar:
redactienetwerknieuws@liander.nl

Netwerknieuws is een uitgave van:
Liander N.V., postbus 50, 6920 AB Duiven
www.liander.nl

Hoewel deze nieuwsbrief met zorg is samengesteld, kan voor de inhoud geen aansprakelijkheid worden aanvaard. Aan de inhoud kunnen ook geen rechten worden ontleend.

Liander helpt Haven Amsterdam bij het realiseren van walstroom

Haven Amsterdam, Eneco-infrabedrijf Joulz en netbeheerder Liander werkten samen om de Amsterdamse haven vanaf de kade van schone, groene walstroom te voorzien. Haven Amsterdam nam de walstroomkasten op 3 februari 2011 officieel in gebruik.

De opening

De installatie van de eerste 16 walstroomkasten was aanleiding voor een feestelijke opening. Hierbij sloot havenwethouder Freek Ossel van Haven Amsterdam samen met havenmeester Janine van Oosten een kabel aan op de nieuwe walstroomkast. Dit gebeurde op de kade aan het IJ in het Oostelijk havengebied. Direct daarna werd de Jan Schaeferbrug met groen licht verlicht. Symbolisch voor deze belangrijke stap op weg naar een duurzame haven. "Met de realisatie van walstroom is varen, aanleggen en wonen in dit gebied goed te combineren. Het draagt bij aan een duurzame haven en z'n omgeving", aldus havenwethouder Freek Ossel.

foto: Cris Toala Olivares

Duurzaam

Walstroom is schoon en duurzaam en veroorzaakt minder CO₂-uitstoot. Dit sluit aan bij de ambitie van Haven Amsterdam om in 2020 één van de meest duurzame havens van Europa te zijn. Het systeem van de walstroomkast met meerdere aansluitingen wordt in andere Nederlandse havensteden ook gebruikt. Aangemeerde binnenvaart- en riviercruiseschepen zijn verplicht gebruik te maken van duurzame walstroom.

foto: Cris Toala Olivares

Eind aan luchtvervuiling en geluidsoverlast

Tot nu toe werd voor het opwekken van elektriciteit veelal gebruik gemaakt van constant draaiende dieselgeneratoren. Dat gaf luchtvervuiling en geluidsoverlast. Nu kunnen de schepen eenvoudig schone elektriciteit afnemen door een verlengkabel op één van de walstroomkasten aan te sluiten.

De rol van Liander

Vanaf het begin heeft Liander met Haven Amsterdam meegedacht over de realisatie van walstroom. Dankzij de aansluiting van de walstroomkasten op het elektriciteitsnet door Liander, is walstroom in Amsterdam nu een succesvol feit. In totaal komen er 41 walstroomkasten. De bouw en installatie wordt gefaseerd uitgevoerd door Joulz in opdracht van Haven Amsterdam. Na de eerste 16 walstroomkasten aan de Veemkade, Suriname- en Javakade, volgen later dit jaar de De Ruijterkade, Westerdoksdijk en de Houthaven.

foto: Cris Toala Olivares

Liander is proactief bezig om in de behoeftes van consument, gemeenten en bedrijven te voorzien. Dit doen we onder andere door onze netten voor te bereiden op nieuwe vormen van duurzame energie waar een toenemende vraag naar is. De realisatie van walstroom in Amsterdam juichen we dan ook van harte toe.

^ terug naar boven

SLUIT ARTIKEL

Gietijzersaneringsproject en de Noord/Zuidlijn

Liander is eigenaar van de Amsterdamse gas- en elektriciteitsnetten. Veiligheid heeft hierbij de hoogste prioriteit. Om dit in de toekomst te kunnen blijven garanderen, is er kritisch gekeken naar de levensduur van grijs gietijzeren gasleidingen. Grijs gietijzer valt in de categorie 'brosse' leidingen. Momenteel loopt in de Gemeente Amsterdam een omvangrijk gietijzersaneringsproject. Dit wordt gedaan in samenwerking met de gemeentelijke instanties/vergunningverleners en andere netbeheerders. Het project loopt tot 2040.

Ondertussen verricht Liander ook vergelijkbare werkzaamheden voor de Noord/Zuidlijn. Aanleiding voor een gesprek met Klaas van der Maas, assetmanager gebied Liander en Cock Baltissen, projectleider Amsterdam aanleg leidingen Noord/Zuidlijn Liander.

Brosse leidingen: wat doet Liander eraan?

Klaas van der Maas:

"Het komt erop neer dat we in de Gemeente Amsterdam op jaarbasis zo'n 40 tot 50 kilometer gietijzeren gasleidingen hopen te vervangen door kunststof leidingen. De 'brosse' leidingen geven op zich geen probleem maar de omgeving en de ondergrond waarin de leidingen liggen, kunnen wél een probleem vormen. Gietijzeren leidingen zijn gevoelig voor grondzettingen (instabiele grond), dan kunnen ze spontaan breken. Vandaar de term 'brosse' leidingen. Ook na het terugstorten van grond bij werkzaamheden, is er vaak sprake van 'zakkingen'.

Kunt u zomaar overal beginnen met saneren?

Klaas van der Maas:

"Alle grondroeringen moeten op voorhand worden gemeld. Voor uitvoering van graafwerkzaamheden doet onze aannemer een KLIC-melding. Onderdeel van de vergunningaanvraag is dan ook inzage in de tekeningen van andere netbeheerders. We vragen hen ook om advies. Zij geven aan of ze knelpunten signaleren bij onze geplande werkzaamheden. Omgekeerd worden grondroeringen door anderen ook bij ons gemeld. Bij werkzaamheden aan telefoonkabels, rioleringen of waterleidingen worden de aanwezige gietijzeren leidingen meteen door ons gesaneerd. Dan hoeft de grond na die werkzaamheden niet nóg eens open."

En hoe gaat dit in zijn werk voor de Noord/Zuidlijn?

Klaas van der Maas:

"Het principe van Liander is ook hier: overal waar in de grond 'geroerd' wordt, dienen op voorhand alle leidingen omgelegd of vervangen te worden. Dus mochten er trillingen of zakkingen ontstaan, dan liggen er kunststof leidingen die dat kunnen hebben."

"Amsterdam is ook ondergronds een drukke stad..."

Cock Baltissen:

"Speciaal voor de aanleg van de stations van de Noord/Zuidlijn hebben we de leidingen een paar jaar geleden omgelegd. Voor het boren van de tunnel hoeft echter niets te worden omgelegd, de meeste leidingen liggen 80 centimeter onder het maaiveld en de boor gaat zeker 20 meter de diepte in. De gietijzeren gasleidingen worden net als elders wél vervangen. Een sterk staaltje, want Amsterdam is ook ondergronds een drukke stad. We hebben nogal eens last van andere kabels die over ons tracé heen liggen. Zowel in de lengte als in de breedte. We zoeken dan naar oplossingen en alternatieven om de leidingen alsnog te kunnen vervangen. Soms kiezen we voor een 'gestuurde boring'. Dan hoeft de grond namelijk niet open."

Klaas van der Maas:

"Zo'n gestuurde boring hebben we onder de Dam uitgevoerd. Van het Damrak tot aan het Rokin. Als je op de Dam een sleuf gaat graven, zijn de problemen voor het verkeer en de voetgangers niet te overzien. Zo proberen we steeds alternatieve oplossingen te vinden voor de problemen die we tegenkomen."

Cock Baltissen:

"Met de Noord/Zuidlijn ben ik vrijwel dagelijks bezig. Ik ga vaak ter plaatse kijken. Het project loopt goed. Het was in het afgelopen jaar wel een uitdaging om de boor vóór te blijven. We moesten namelijk vrij lang wachten op de vergunning. Op een gegeven moment waren we met vijf aannemersploegen tegelijk aan het werk op het Damrak. Nu is alles gelukkig onder controle. Ik denk dat we begin 2012 met de leidingen klaar zijn. Voor de Noord/Zuidlijn dan... met de rest van Amsterdam gaan we nog 29 jaar door."

Klaas van der Maas:

"Half mei gaat de boor van het Scheldeplein richting het Noorden. Vanaf het najaar 2010 zijn we daar al bezig de leidingen te vervangen. We werken van Zuid naar Noord. Kunststof leidingen zijn veiliger voor een stad als Amsterdam met al dat verkeer, water, helpalen, zand, veen en moeraslagen. Daarbij komt dat Amsterdam altijd iets aan het 'zakken' is. De leidingen in Arnhem liggen bijvoorbeeld al 100 jaar zonder problemen in de grond. Maar dan wél in zandgrond. Pro actief vervangen kan in Amsterdam problemen voorkomen zoals die zich in het buitenland wel hebben voorgedaan."
"Het is ons gelukt, het terrasseizoen voor te zijn..."

Cock Baltissen:

"We hebben ook te maken met omgevingsmanagement. We doen ons best om ondernemers zo min mogelijk overlast te bezorgen. Met de aanleg van de Noord/Zuidlijn hebben ze het nodige te stellen. Er zijn ondernemersverenigingen die inmiddels de hakken in het zand hebben gezet. Begrijpelijk. We plannen het werk als het even kan in een periode die ondernemers het best uitkomt. De afstemming van de planning vraagt ook nogal wat van de Gemeente en Liander. Krijg alles maar eens helder gecommuniceerd. En we moeten nou eenmaal verder. Voor de ondernemers kersten we op eind maart. Het is ons gelukt, het terrasseizoen in april voor te zijn."

Meer informatie?

Heeft u nog vragen over de werkzaamheden van Liander in het gietijzersaneringsproject of voor de Noord/Zuidlijn? Neem dan contact op met uw relatie manager Bob Wouters. Hij vertelt u graag meer.

[^ terug naar boven](#)

[SLUIT ARTIKEL](#)

Partner aan het woord

Ger Baron, Project Manager ICT, Amsterdamse Innovatie Motor (AIM).

Wat is de Amsterdamse Innovatie Motor?

AIM is een organisatie die in 2006 is opgericht door overheden, bedrijven en kennisinstellingen uit de metropool Amsterdam. AIM ondersteunt ondernemers bij innovaties en duurzame initiatieven, in de branches Life Sciences, Financieel Zakelijke dienstverlening, de Creatieve Industrie, Duurzaamheid en ICT. We zetten hiervoor vaak projecten op, maar doen ook structureel aan clustermanagement. We willen bedrijven, kennisinstellingen en overheden samenbrengen en uitnodigen. We zijn vernieuwd welke oplossingen zij hebben. Bijvoorbeeld hoe we zuiniger kunnen omgaan met energie door gebruik van moderne technologie en innovaties rondom energietransitie.

Hoe verloopt de samenwerking met Liander binnen Amsterdam Smart City?

Goed. Amsterdam Smart City is een gezamenlijk platform met 15 projecten omtrent wonen, werken, mobiliteit en de publieke ruimte. Liander houdt zich intensief bezig met het faciliteren van diensten en toepassingen binnen de mogelijkheden van het energienetwerk. Aan de 15 deelprojecten van ASC doet Liander fors mee. De inzet en getoonde ambitie vind ik geweldig.

Buurzaam Wonen Geuzenveld?

Dit is een 'Duurzaam met de Buurt' deelproject van Amsterdam Smart City voor bewoners in Geuzenveld. Liander heeft bij de bewoners een slimme meter geplaatst, met een energiedisplay waarop men zelf het energieverbruik kan aflezen. Daarnaast is er door Liander, in samenwerking met de Gemeente Amsterdam, een activatieprogramma op touw gezet. Het doel is om bewoners actief te betrekken bij de mogelijkheden tot energiebesparing. Inmiddels hebben we aardig wat ambassadeurs in de wijk. Als eindgebruikers op een goede manier worden benaderd, groeit de interesse. En dat is met het activatieprogramma Buurzaam Wonen goed gelukt (zie ook buurzaamwonen.wordpress.com).

Wat is AIM to Sustain?

Een platform voor duurzame bedrijven waarbij 55 grote én kleine bedrijven elkaar helpen en start-ups worden begeleid. De kleinen zijn vaak innovatiever maar hebben de groten wel nodig. Bijvoorbeeld als klant. Netwerkbedrijf Alllander, waar netbeheerder Liander onderdeel van is, is één van de zes hoofdpartners. Sinds kort is Nancy Kabalt (directeur Klant & Markt Liander) lid van de raad van sponsors.

Samen werken we aan een innovatieve toekomst. Ik zie duurzame energie en een duurzame economie straks prima hand in hand gaan!

[^ terug naar boven](#)

[SLUIT ARTIKEL](#)

Sanering energieaansluitingen

Al vanaf september 2009 is het "Stalen Meterborden Team" binnen Liander Aansluitingen actief met een grootschalig saneringsproject in Amsterdam. Er worden zo'n 90.000 elektra- en gasaansluitingen gesaneerd.

Status

In wijkdeel Buitenveldert zijn tussen september 2009 en december 2010 zo'n 4.000 gasleidingen en 6.000 elektriciteitsleidingen gesaneerd. In de Rivierenbuurt, stadsdeel Amsterdam Zuid, zijn dit er 12.000 voor gas en 15.000 voor elektriciteit. Vergelijkbare saneringen vonden plaats in een groot deel van de Stadionbuurt en Osdorp. Maar ook in Geuzenveld, waar een van de Amsterdam Smart City projecten loopt.

Waarom?

Liander heeft veiligheid hoog in het vaandel staan. Wanneer er een elektriciteitsmeter verwisseld moet worden, past het nieuwe metertype niet meer op het oude stalen meterbord. Daarnaast zijn de gas- en elektriciteitsleidingen in veel Amsterdamse panden verouderd. Hierdoor zouden er in de toekomst mogelijk storingen of lekkages kunnen optreden. Dit willen we natuurlijk voorkomen. Het bezwaar van oudere aansluitingen is bovendien dat bij individuele klantwensen (zoals een verzwarening of verplaatsing) de stijpleiding in de hele portiek moet worden vervangen. Door tijdig te saneren en dit planmatig aan te pakken, kunnen we in de toekomst blijven voorzien in een veilige en ongestoorde energielevering.

Wat er precies gebeurt

Liander maakt een selectie van wijken voor de geplande werkzaamheden. Daarop volgt een schouwing op adresniveau waarbij de staat van de leidingen wordt geïnventariseerd. Als de leidingen aan de vervangingscriteria voldoen, zal er een afspraak worden gemaakt. De Liander leidingen voor gas en elektriciteit worden vernieuwd. Het stalen meterbord wordt verwijderd en er zal het nieuwste model meterbord met automaatbeveiliging worden geplaatst. Ook worden de elektriciteits- en gasmeter vervangen.

Samenwerking met andere partijen

Een goede communicatie richting bewoners is essentieel voor een soepel verloop van de werkzaamheden. De afdeling marketingcommunicatie binnen Klant & Markt heeft in samenwerking met het Stalen Meterborden Team een uitgebreide communicatiestrategie ontwikkeld voor de beste klantbenadering. Dit, in navolging op de uitkomst van een eerdere test in de Amsterdamse wijk Bos en Lommer. Door middel van een uitgebreide folder informeren we de bewoners ruimschoots van tevoren over wat er gaat gebeuren en wie dat gaat doen. Voor informatie in andere talen wordt verwezen naar de website. Daarnaast zet Liander diverse andere communicatiemiddelen in om de bewoners te herinneren aan de gemaakte afspraak. Ook is Liander zichtbaar aanwezig in de wijk.

Hoe we het gaan doen

Snel en goed. Zoveel mogelijk in één dag, om overlast voor bewoners te beperken. Een stevige uitdaging, want in Amsterdam zijn veel woningen gekoppeld aangesloten. Alle leidingen moeten tegelijk vervangen worden. Dus, alle bewoners moeten hiervoor op hetzelfde tijdstip thuis zijn. Als één bewoner er niet is, kunnen de werkzaamheden niet worden uitgevoerd. Alles staat of valt met de medewerking van de bewoners. Liander tracht er alles aan te doen om dit grootschalige saneringsproject voor Amsterdam tot een succes te maken.

[^ terug naar boven](#)

[SLUIT ARTIKEL](#)

Slopen of verbouwen? Voorkom problemen

Hebben inwoners van uw gemeente plannen voor slopen of verbouwen? Liander biedt een helpende hand met de juiste informatie. Dat kan een hoop problemen voorkomen.

Energieaansluiting op tijd verwijderen of verplaatsen

Voordat er gesloopt of verbouwd kan worden, moet regelmatig de gas- en/of elektriciteitsaansluiting worden verwijderd of verplaatst. Dit wordt nog wel eens vergeten en kan gevaarlijke situaties opleveren. Voor de bewoner, maar ook voor de omgeving.

Uw rol is belangrijk

Wat u kunt doen, is ervoor zorgen dat de bewoner goed geïnformeerd is. Liander helpt u hier graag bij. Daarom hebben wij de handzame flyer 'sloopwerkzaamheden of verbouwingsplannen' ontwikkeld die u kunt aanvragen bij Liander Relatiemanagement, per mail via relatiemanagement@liander.nl of telefonisch op 026 844 28 12. Voor plaatsing op uw internetsite of voor verspreiding via het digitale loket, kunt u de digitale versie ook vinden op www.liander.nl/slopen.

[^ terug naar boven](#)

[SLUIT ARTIKEL](#)